

Favelų gyventojai vaduojasi iš skurdo

Autorius: © Lietuvos žinios

08:38 Vasario 13 D. 2013

Kulminaciją pasiekusio Brazilijos karnavalo šešmas atneš džiaugsmo kibirkštį ir lūšnyų miestelių - favelų gyventojams. Pacifikacijos programa, gerėjančios socialinės ir ekonominės sąlygos ir tebevykstantis favelų modernizacijos procesas prikelia lūšnyų gyventojus iš skurdo bei leidžia jiems įsidarbinti visame Rio de Žaneire.

Faveloje įrengtas funikulierius palengvina gyventojų kelionę į darbą./AFP/Scanpix nuotrauka

Vienoje didžiausių Rio de Žaneiro favelų - Complexo do Alemão gyvena daugiau kaip 100 tūkst. brazilų. Ji siauromis alėjomis ir trapiais labirintais driekiasi daugiau nei 3 kilometrus. Complexo do Alemão - išskirtinė favela, nes joje Brazilijos valdžia pastatė modernų funikulierių. Jis leidžia ilgą laiką skurdą kentusiems favelos gyventojams susisiekti su aplinkiniais Rio de Žaneiro rajonais bei palengvina jų kelionę į darbą. "Teleferico do Alemão" funikulierius - geriausias pavyzdys, kad valdžios vykdyta pacifikacijos programa, kuri padėjo išvaryti narkotikų gaujas iš lūšnyų miesto, davė apčiuopiamų rezultatų. Favelų ir visos Brazilijos ekonomika kyla, o buvę skurdžiai tampa augančios vidurinės klasės atstovais.

Pacifikacijos nauda

Pacifikacijos programa - vienas sėkmingiausių Rio de Žaneiro valdžios veiksmy. Ji padėjo sumažinti nusikalstamumą ir prikėlė favelas naujam gyvenimui. Dramatišku pirmuoju pacifikacijos etapu ginkluoti policijos padaliniai kartu su kariuomene ir jūrų pėstininkais 2008 metais pradėjo kryžiaus žygį prieš narkotikų gaujas Rio de Žaneiro lūšnyuose.

Į Complexo do Alemão favelą 2010 metais atvyko daugiau kaip 300 policijos pareigūnų ir karių. Apsiginklavę sunkiąja technika - tankais bei sraigtasparniais - jie, nepatirdami beveik jokio pasipriešinimo, išvarė narkotikais prekiaujančias

gaujas iš šio lūšnynų rajono. Kai Complexo do Alemão tapo saugi, Rio de Žaneiro valdžia pradėjo antrąjį pacifikacijos etapą - teikti socialines paslaugas. Didmiesčio valdžia faveloje pastatė mokyklų, sveikatos priežiūros įstaigų, ėmė teikti komunalines paslaugas lūšnyno žmonėms. Daugelis favelos gyventojų galėjo džiaugtis elektra, švari geriamuoju vandeniu, iš Complexo do Alemão didmiesčio valdžia pradėjo gabenti buitines atliekas, tiesti jame asfaltuotus kelius, įrengė funikulierius.

Funikulierius padėjo Complexo do Alemão gyventojams iš vieno favelos galo į kitą nukakti vos per 16 minučių. Pėsčiomis šį atstumą brazilai būtų nukeliavę per dvi valandas. Kiekvienam funikulieriaus keleiviui Rio de Žaneiro miesto valdžia pasiūlė nuolaidas - nemokamą grįžimo bilietą kiekvieną dieną bei lengvatinę bilieto kainą mažas pajamas gaunantiems žmonėms. Naudodamiesi "Teleferico do Alemão" funikulieriumi favelos gyventojai gali greitai nuvykti į didmiesčio centrą, dėl to vis daugiau jų gali čia įsidarbinti.

Atveria naujas galimybes

Nuo 2008 metų dauguma didžiausių Rio de Žaneiro favelų buvo išlaisvintos iš nusikaltėlių gnaužtų ir jose buvo atkurta tvarka. Tai pagerino gyvenimą daugiau kaip milijonui brazilų. Rio de Žaneiro savivaldybei priklausančio Perreira Pasos instituto prezidentė Eduarda La Rocque sakė, kad svarbiausias savivaldybės uždavinys - užtikrinti saugumą ir teikti kokybiškas socialines paslaugas. "Kai išlaisvinome favelas iš narkotikų gaujų kontrolės, jose gerokai sumažėjo nusikalstamumas. Favelų gyventojai pradėjo nebebijoti nusikaltėlių siautėjimo", - džiaugėsi E.La Rocque. Ji pridūrė, kad pacifikacija pagerino Brazilijos ekonomiką ir suteikė darbo perspektyvas lūšnynų gyventojams.

"Nuo šiol Rio de Žaneiro favelos patenka į oficialų didmiesčio žemėlapij. Dėl to lūšnynų gyventojai gali įsidarbinti visame Rio de Žaneire ir nebejausti socialinės atskirties. Įsidarbindami jie gali nurodyti oficialų adresą ar pašto kodą ir jiems nereikia bijoti pasakyti darbdaviui, kad gyvena gatvėje", - sakė E.La Rocque.

Perreira Pasos instituto prezidentės nuomone, favelose teikiamos socialinės paslaugos atveria lūšnynų gyventojams galimybę pradėti naują gyvenimą ir plėtoti savo verslą. "Mokome vaikus. Vis daugiau favelos gyventojų pramoksta rašyti ir įgyja išsilavinimą. Jose taip pat kuriasi įmonės, atsiranda naujų parduotuvių. Favelų ekonomika auga. Ir tai yra labai svarbu jose gyvenantiems žmonėms", - sakė E.La Rocque.

Dauguma favelų gyventojų džiaugiasi pacifikacijos rezultatais. Jie giria Rio de Žaneiro valdžios institucijas ir sako, kad gyvenimas tik gerėja. 35 metų namų šeimininkė Natalaia Barros sako, kad, išvijus nusikaltėlius, ji jaučiasi saugesnė ir mažiau jaudinasi dėl vaikų. "Faveloje gyvename kur kas saugiau. Nebijome gaujų karų ir galime susirasti darbą. Anksčiau nerimavau dėl savo vaikų ir bijojau, kad jie gali nueiti klystkeliais. Tačiau dabar tikiu, kad mano vaikai taps garbingais žmonėmis ir dirbs sąžiningą darbą", - sakė N.Barros.

Tačiau 16 metų moksleivis Windersonas Mendezas apgailestauja, kad faveloje padažnėjo smulkių nusikaltimų. "Kai narkotikų gaujos valdė favelą, niekas nedrįso vogti svetimo turto, nes bijojo gaujų vadų. Šiuo metu visi nuogaustauja dėl smulkių vagysčių. Anksčiau galėjome miegoti atidarę namo duris ir nebijoti, kad vagilius įsliūkins į namą", - pasakojo W.Mendezas.

Laukia turistų antplūdžio

Brazilijos taikomosios ekonomikos tyrimų instituto ekonomikos profesorius Marcelo Neri mano, kad sėkminga pacifikacijos programa ne tik pagerino lūšnynų gyventojų gyvenimą, bet ir priviliojo daugiau turistų į Rio de Žaneirą. "Jaučiame turistų antplūdį. Jie vieši ne tik centriniuose Rio de Žaneiro rajonuose, bet ir favelose. Turistai nesibaimina, kad taps narkotikų gaujų taikiniais, todėl drąsiai važiuoja į favelas", - sakė M.Neri.

Jis pridūrė, kad saugios favelos privilioja dar daugiau turistų į 2014 metų pasaulio futbolo čempionatą bei 2016 metų vasaros olimpinės žaidynes. "Brazilija po kelerių metų taps pasauliniu turistų traukos centru. Per pasaulio futbolo čempionatą ir olimpinės žaidynes tikimės turistų antplūdžio. Sporto aistringieji domisi įvykiais Brazilijoje. Jie žino, kad šalies valdžia pažabojus nusikaltėlius, todėl Rio de Žaneire gali jaustis saugūs", - teigė M.Neri.

BBC, LŽ